

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМФР
Баранова В.Г.

“ ____ ” 2018 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«Управління доходними активами фінансової установи»**

Виконавець:
студентка центру вечірньої форми навчання

Філатова Аліна Віталіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ДОХОДНИМИ АКТИВАМИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ.....	6
1.1 Економічна сутність, поняття та класифікація активів фінансових установ (на прикладі комерційних банків).....	6
1.2 Кредитний портфель як визначальна складова доходних активів банку	11
1.3 Кредитна політика комерційного банку та особливості її формування.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДОХОДНИМИ АКТИВАМИ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ «МІСТО БАНК»).....	31
2.1 Місце ПАТ «Місто Банк» на рину банківських послуг	31
2.2 Аналіз структури та динаміки активів комерційного банку ПАТ «Місто Банк».....	33
2.3 Аналіз кредитного портфелю ПАТ «Місто банк».....	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДОХОДНИМИ АКТИВАМИ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ «МІСТО БАНК»).....	55
3.1 Кредитний моніторинг та контроль якості кредитного портфеля як елемент політики управління доходними активами.....	54
3.2 Застосування економіко-математичного моделювання в управлінні активами ПАТ «Місто Банк»	67
3.3. Рекомендації по вдосконаленню процесу управління доходними активами ПАТ «Місто банк»	73
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Фінансові установи (комерційні банки виступають саме тими установами, які акумулюють вільні кошти (пасивні операції банку) і спрямовують їх у ті сфери, які цих коштів потребують (активні операції банку). Саме від ефективного розміщення мобілізованих коштів і залежатиме величина прибутків, які банк отримає в подальшому. Основною умовою стабільного функціонування та подальшого розвитку банківської установи є зростання обсягу активів, особливо доходних, яке досягається за рахунок виваженого розміщення залучених коштів, і поліпшення якості активів. Основою збільшення доходних активів банку є зростання його кредитного портфелю, яке позитивно впливає як на діяльність банку, так і на економіку країни в цілому. Кредитування банками є рушійною силою і для суб'єктів господарювання, як для тих, що тільки планують власну справу, так і для тих, які бажають удосконалити діяльність свою чи розширити.

Отже, активними операціями банківської установи можна вважати ту діяльність, яка спрямована на розміщення ресурсів, які були залучені у процесі здійснення пасивних операцій. При ефективному розміщенні акумульованих ресурсів банківська установа отримує дохід, а позичальник необхідні кошти. Кредитування є найважливішим аспектом діяльності банку, який забезпечує переміщення ресурсів від тих, хто має надлишок, до тих, хто їх потребує, забезпечуючи при цьому розвиток підприємництва і економіки загалом. До активних операцій банків також належать розміщення залучених ресурсів у інвестиції, основні засоби, депозити в інших банках, які є не менш важливими, а ніж кредитні операції.

Для розвитку діяльності суб'єктів господарювання, економіки країни та ефективності банківської діяльності в цілому необхідний пошук удосконалення здійснення активних операцій, покращення якості та

структурі активів. Тому тема дослідження є актуальною і має важливе теоретичне значення.

Управління активами банківських установ розглядалися в працях зарубіжних науковців таких як Н. Бакстер, У. Бреддік, Д. Нотон, Дж. Трейнор, Д. Вуд, Р. Міллер, У. Шарп, П. Роуз, Дж. Сінкі. Значний внесок у дослідження цих проблем зробили українські вчені-економісти: М. Алексеєнко, М. Білик, А. Мороз, М. Мирун, О. Васюренко, В. Грушко, О. Любунь, О. Дзюблюк, А. Єпіфанов, О. Заруба, Л. Примостка, І. Сало та інші.

Проте проблеми управління банківськими активами та їх оптимальної структури, а також ефективності проведення активних операцій потребують подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Метою даної магістерської роботи є обґрунтування теоретичних та методичних зasad процесу управління доходними активами фінансових установ (на прикладі комерційних банків, оптимізації їх структури та розроблення практичних рекомендацій, щодо вдосконалення управління портфелем банківських активів за допомогою підвищення прибутковості активів банків. Відповідно до поставленої мети визначено сукупність основних завдань, спрямованих на її досягнення:

- 1) розкрити сутність, зміст та особливості управління доходними активами комерційних банків;
- 2) обґрунтувати теоретичні засади управління кредитним портфелем банків;
- 3) проаналізувати й оцінити структуру та динаміку портфеля сукупних активів на прикладі ПАТ «Місто банк»;
- 4) дослідити ефективність проведення активних операцій банку, та кредитних операцій зокрема на прикладі ПАТ «Місто банк»;
- 4) виявити резерви підвищення ефективності активних операцій банківських установ України;

4) розробити рекомендації та обґрунтувати пропозиції щодо підвищення ефективності управління доходними активами та підвищення їх прибутковості.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступають процеси управління доходними активами комерційного банку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи управління доходними активами комерційного банку.

Методи дослідження. Методологічною базою магістерського дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних прийомів і методів дослідження. Зокрема, застосовано загальнонаукові методи пізнання; діалектичний підхід до визначення причинно–наслідкових зв’язків між явищами та процесами, що відбуваються в економічній сфері; системний підхід до вивчення сутності портфеля банківських активів та активних операцій банку. Для аналізу сучасного стану банківського портфеля активів та дослідження процесу управління використовувалися методи аналізу і синтезу; індукції і дедукції; аналогії та екстраполяції; узагальнення; статистичні, табличні та графічні методи; економіко-математичні методи; метод експертних оцінок на основі фінансової звітності ПАТ «Місто банк».

Інформаційною базою дослідження були теоретичні та науково–практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, законодавчі акти України, нормативно–правові документи та статистичні матеріали Національного банку України, статистичні показники діяльності банків України, фінансова звітність ПАТ «Місто банк» за 2013– 2017 рр.

Матеріали дослідження були висвітлені на науковій студентській конференції «Стабілізація фінансово-економічної системи України» (16-20.04.2018р.)

ВИСНОВКИ

Дослідження механізмів управління доходними активами комерційного банку в ринкових умовах дозволило зробити ряд висновків науково-практичного та прикладного характеру:

1. Найбільшу частку у структурі активних операцій вітчизняних банківських установ займає кредитування, а відтак є пріоритетним напрямом їхньої діяльності. Аналіз визначень кредиту, дає змогу зробити висновок, що найбільш економічно обґрунтованою є характеристика кредиту, як відносин, пов'язаних з наданням ресурсів у тимчасове користування на умовах повернення із погашенням зобов'язань, які при цьому виникають. Дане визначення охоплює практично всі види кредитних відносин, як частини економічних відносин, включаючи не лише відносини пов'язані із рухом позичкового капіталу, а й ті, які виникають при реалізації товарів з відстрочкою платежу, попередньою оплатою, операціями із вкладами населення тощо.

2. Структура системи кредитування містить елементи, які відображають суть кредитних відносин, технологію кредитного процесу і особливості управління ним, що виявляється у відокремленні в ній таких підсистем: базової, економіко-організаційної та управлінської. До базової підсистеми відносяться суб'єкти, об'єкти кредитних відносин та принципи кредитування. Економіко- організаційна підсистема включає види і форми кредитів, методи кредитування, оцінку кредитоспроможності позичальників, ліміти кредитування та систему пільгового кредитування. І до управлінської підсистеми належить кредитна політика, управління кредитним процесом і кредитними ризиками та супроводження кредитів.

3. Кредитні відносини за умов ринкової економіки пов'язані зі створенням відповідної мережі спеціальних кредитних установ, які здійснюють кредитні операції. Серед кредитних установ головне місце посідають банки. Вони організовують й обслуговують рух позикового

капіталу, забезпечують його залучення, акумуляцію та перерозподіл у ті галузі економіки, де виникає дефіцит коштів. Важливість кредиту полягає у тому, що за його допомогою забезпечується безперервність кругообігу капіталу, обслуговується процес реалізації товарів, що вкрай необхідно в період становлення ринкових відносин. Сукупність усіх позик, наданих банком з метою отримання доходу формують кредитний портфель банку.

4. Кредитний портфель трактується як економічно обґрунтована та структурована сукупності кредитних угод і зобов'язань, сформованих відповідно до вимог кредитної політики банківської установи, органів банківського нагляду та прийнятного рівня кредитного ризику. Якісний кредитний портфель є результатом цілеспрямованих і ефективних управлінських рішень посадових осіб, які відповідають за кредитну діяльність банку.

На формування і регулювання кредитного портфеля впливають найрізноманітніші чинники. Виявлено, що зовнішні чинники розподіляються: 1) на рівні держави: політичні події, органи місцевої влади, економічні зміни, соціальне середовище, стан фінансового ринку, технічний прогрес і технологічні досягнення; 2) на рівні банківської системи країни: загальний стан банківської системи, конкуренція, прийняття нових нормативних документів Національного банку України щодо проведення кредитних операцій та внесення змін до чинної нормативної бази, правила регулювання банківської діяльності. Внутрішні фактори впливу пов'язані з величиною банківського капіталу, кредитною політикою банку, досвідом і кваліфікацією персоналу, рівнем дохідності та ризикованості напрямів розміщення кредитних ресурсів, вибором банківською установою сектору ринку обслуговування.

5. Важливим завданням, що постає перед менеджерами банківських установ в сфері кредитування, є розробка ефективної кредитної політики. Кредитна політика розробляється з урахуванням потреб населення в банківському обслуговуванні й інших об'єктивних чинників, зокрема: стану

економіки країни, рівня інфляції, темпів зростання ВВП, втручання державних органів влади, рівня доходів населення, рівня цін на банківські продукти і послуги, попиту на кредити. На наш погляд, кредитна політика банку - це інструмент системи управління кредитною діяльністю банку, кінцева мета якого запобігання ризикам в досягненні ним стратегічних цілей. В свою чергу, реалізація кредитної політики забезпечує умови для задоволення потреб клієнтів в отриманні коштів у тимчасове користування з одночасним отриманням прибутку банком при забезпечені належного рівня його ліквідності та мінімізації ризиків за здійснюваними операціями.

Таким чином, кредитна політика створює основу всієї роботи банку з розміщення ресурсів відповідно до загальної стратегії його діяльності. Розроблення кредитної політики особливо необхідне в умовах кризової ситуації, коли банку доводиться адаптуватися до нових, постійно змінних умов функціонування.

6. Організація формування та реалізація кредитної політики банківської установи засновується на функціональному розмежуванні обов'язків персоналу кредитних відділів. Чіткий, правильний розподіл функцій між працівниками кредитних відділів сприяє досягненню високого професіоналізму, дозволяє уникнути прийняття хибних рішень, а також дозволяє отримати конкурентні переваги на ринку. Кожний банк організовує кредитний підрозділ з огляду на власний досвід, залежно від розміру банківської установи та кредитної політики. Під час організації кредитної політики необхідним є акцентування уваги на аналізі структури та динаміки кредитного портфеля.

7. Світова фінансова криза вплинула на вітчизняний банківський сектор і призвела до таких наслідків: зниження якості робочих активів, у тому числі суттєвого обсягу та частки простроченої заборгованості, загального зниження ліквідності банківських активів через низьку платоспроможність позичальників; зниження рівня довіри до банківської системи, нестабільна пасивна база; значний вплив валютно-курсової

політики на діяльність банків, а також залучення дорогих кредитів і нерентабельне їх розміщення.

8. Своєчасно визначити негативні зміни у діяльності позичальників та вчасно вживати відповідних заходів щодо запобігання їм сприятиме ефективне проведення кредитного моніторингу. На нашу думку, під кредитним моніторингом слід розуміти систему безперервного прогнозування, спостереження та оцінювання кредитної діяльності банківської установи у цілому і окремо за кожним виданим кредитом в умовах постійних змін кон'юнктури фінансового ринку.

Для покращання управління процесом кредитного моніторингу важливо розробляти та впроваджувати у діяльність нові системи класифікації ризиків для здійснення ранжування кредитів. Ранжування являє собою метод об'єктивної і систематичної класифікації кредитного портфеля відповідно до характеристиками якості та ризику. Основним завданням проведення ранжування кредитів є підвищення якості кредитного портфеля. Система ранжування повинна сприяти визначення проблемних питань, а також допомагати плануванню, узгодженю та реалізації різних шляхів щодо захисту інтересів банківських установ на випадок погіршення кредитоспроможності позичальника.

9. Важливим напрямом в управлінні доходними активами є підвищення рентабельності банківської діяльності. Цей процес має відбуватися під час проведення кредитного моніторингу шляхом орієнтації кредитного портфеля на найбільш привабливі сегменти кредитного ринку та зменшення вкладень у найменш привабливі напрями здійснення кредитних операцій. З цією метою під час здійснення кредитного моніторингу необхідно: виявляти найбільш прибуткові напрями відповідно до ситуації на ринку та слідкувати за рівнем ризиків; вносити пропозиції щодо корективів напрямів кредитування, враховуючи зміни у пріоритетах, та стратегічних цілей банку; сприяти заохоченню співробітників збільшувати обсяги кредитування у перспективні напрями та скорочувати або призупиняти фінансування нерентабельних

секторів.

Удосконаленню системи моніторингу кредитних операцій та підвищенню якості кредитного портфеля сприятиме: ретельний підбір персоналу; періодичне здійснення перевірки ефективності діючої системи мотивації працівників кредитних відділів та правильності критеріїв оцінки їх роботи; розробка і впровадження нового програмного забезпечення, що відповідало б необхідним обсягам інформації при проведенні кредитного моніторингу; проведення періодичної перевірки діяльності працівників кредитних відділів з метою виявлення недоліків, порушень та прорахунків банку.

Створення єдиних комплексних методів аналізу, оцінки ризиків кредитних операцій і стратегій управління ними в діяльності банків сприятиме тому, що банки зможуть дати кількісне визначення основним видам ризиків і застосувати дієві заходи щодо їх мінімізації. Лише таким чином можна визначити більш чітко величину ризику у цілому по банківській установі та застосувати найбільш ефективні методи управління ним.

Таким чином, якісна та ефективна політика банку в управління доходними активами дозволяє підтримувати показники своєї діяльності на належному рівні, зміцнювати фінансову стійкість, вчасно реагувати на негативні зміни показників кредитування та обмежувати обсяги кредитування, а також визначати найбільш вигідну для банківської установи тактику діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко М. Структура капіталу комерційного банку. // Фінанси України. – 2010.- с. 129
2. Аналіз діяльності комерційного банку. За редакцією д. е. н., проф. Ф.Ф. Бутинця, д. е. н., проф. А. М. Герасимовича. Ж.: ПП «РУТА», 2011. –326 с.
3. Аналітичний огляд банківської системи України/ Офіційний сайт НРА «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua>
4. Байрам У. Р. Проблема розробки кредитної політики банку / У.Р. Байрам // Схід. - 2003. - №1(51) січень. - С.46-50.
5. Бакун О. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України // Вісник НБУ. –2011. –№1. – с.126
6. Балакина Р.Т. Кредитная политика коммерческого банка: учебно-практическое пособие / Р.Т. Балакина. - Омск: Изд-во Омского гос. ун-та, 2009. - 119 с.
7. Банківська справа / За ред. Тиркала. - Тернопіль: Край, 2006. –412 с.
8. Банківська енциклопедія / за ред. А. М. Мороза. - К.: Ельтон, -1993. - 328с.
9. Банківський менеджмент / О.А.Кириченко, І.В. Гіленко, С.Л. Роголь та ін. Ред. Кириченко О.А.К.: Знання-прес, 2005.- 395 с.
10. Банківські операції : Підручник. — 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2002. — 476 с.
11. Банківські операції: Підручник/ Під ред. А. М. Мороза, М. І. Савлука та ін.–К., 2010. –382 с.
12. Банківські операції: Підручник / За ред.. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. - Тернопіль: Вид-во ТНЕУ “Економічна думка”, 2009. - 696 с.
13. Банківські ризики: теорія і практика управління : монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенок, О. О. Чуб та ін. - К. : КНЕУ, 2008. - 456 с..

14. Банковский менеджмент. Под ред. Лаврушина О.И. 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Кнорус, 2009. — 560 с.
15. Бондаренко Л. Поняття кредитного портфеля комерційного банку і критерії його конкурентоспроможності // Вісник НБУ. - 2003. - №3. - С. 31-33
16. Бугель Ю. В. Управління кредитним портфелем комерційного банку в ринкових умовах господарювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 “Гроші, фінанси і кредит” / Ю. В. Бугель. - Т., 2009. - 20 с.
17. Васюренко О. В. Банківські операції: навчальний посібник / О. В. Васюренко. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 318 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
18. Версаль Н. І. Теорія кредиту: навч. посіб. / Н. І. Версаль, Т. В. Дорошенко. - К. : Києво-Могилянська академія, 2007. - 483 с.
19. Вовчак О.Д. Аналіз активів банку, Кредит і банківська справа: Підручник – К.: Знання, 2008.– 564 с.
20. Воробйов Ю. М. Кредитування суб'єктів підприємництва в економіці регіону: [монографія] / Ю. М. Воробйов, К. А. Срібна. - Сімферополь: Доля, 2008. 224 с.
21. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с. Точка доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/290/54/1/0/>
22. Головко А.Т., Грушко В.І., Денисенко М.П. та ін.. (За ред.. О.С. Любуня та В.І. Грушко). Система банківського менеджменту: Навч. Посіб. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2004. – 480с.
23. Голуб В. М. Управління кредитним портфелем комерційного банку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 “Фінанси, грошовий обіг і кредит” / В. М. Голуб. - К., 2004. - 19 с.
24. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика: Навч. посібник./ О. Грищенко - К.: Основи, 1996. - с. 105

25. Гудзь О.Є. Оцінка кредитоспроможності агро формувань (теорія і практика): монографія / О.Є. Гудзь, М.Я. Дем'яненко, П.А. Стецюк. - К.: ННЦІАЕ, 2008. - 302 с.
26. Гуцал І.С. Банківське кредитування суб'єктів ринку в трансформаційній економіці України (питання, теорії, методики, практики): монографія / І.С. Гуцал. Львів: ВАТ “БІБЛЬОС”, 2001. - 244с.
27. Дзюблюк О. Теоретико-методологічні засади формування кредитної політики комерційних банків в умовах подолання наслідків світової фінансової кризи / О. Дзюблюк // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. - 2011. - Випуск 16. - С. 57-65
28. Дзюблюк О.В. Оптимізація управління активами і пасивами комерційного банку // Фінанси України – 2011 – № 5 – С.129.
29. Д'яконова І. І. Удосконалення кредитних відносин - споживче кредитування: [монографія] / І. І. Д'яконова. - Суми: Університетська книга, 2007. 96 с.
30. Єріс Л.М. Комплексний аналіз якості активів банку / Л. М. Єріс // Вісник ДНУ. – Серія «Економіка». – 2010. – №2.2010.
31. Загородній А. Словник банківських термінів / А. Загородній, О. Сліпушко, Г. Вознюк, Т. Смовженко. — К. : Аконіт, 2004. — 605 с.
32. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 р. № 2121 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
33. Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р. № 679-XIV(із змінами та доповненнями)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>;
34. Іванівська О.Р. Особливості формування кредитної політики банків України з довгострокового інвестування / О.Р. Іванівська // Вісник НБУ. - 2004. - № 11. - С. 59-61
35. Капаєва М. М., Лях М. С. Фінансове право: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 248 с.

36. Карпенко Г.В. Кредитна діяльність вітчизняних банків та можливості їх інтеграції до світової фінансової системи / Г.В.Карпенко // Фінанси України- № 2. - С.89-96.
37. Карчева Г.Т., Оцінка ефективності управління активами і пасивами банків України, - 2011.
38. Кириченко О.А., Міщенко В.І. Банківський менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 831с.
39. Кирпатенко В. М. Проблеми забезпечення стабільного розвитку національних банківських систем: теорія, практика та світовий досвід: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (13-14 січня 2012 року): Удосконалення управління активами та пасивами банку в посткризовий період.
40. Коваленко М.А. Операції сучасного комерційного банку: Навчальний посібник. – Олді-плюс, 2004. – 272 с.
41. Костюк З. Р. Особливості формування кредитної політики банку / З.Р. Костюк // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип.. 22.13. - С. 198-203.
42. Концепція економічного капіталу банку: практичний аспект застосування. Грищенко А.І./Актуальні проблеми економіки – 2012. - №8(134). – С. 258.
43. Корнієнко Т. Стратегічне управління активами та пасивами комерційного банку в умовах переходної економіки. // Вісник НБУ.–2010. – с. 141
44. Корнєєв В. В. Управління кредитними ризиками комерційних банків в умовах фінансової кризи / В. В. Корнєєв, С. В. Пасько // Наука й економіка. -- №1 (21). - С. 38-43.
45. Коробова Г.Г. Банковское дело / Г.Г. Коробова. - М.: Магистр, 2009. -588 с.
46. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. посіб. – К.: Центр учебової літератури, 2008. -486с.

47. Кочетков В.Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект: Монография. – К.: МАУП, 2002. – 192 с.
48. Коцовська Р.Р., Павлишин О.П., Хміль Л.М. Банківські операції: Навч. посібник. - К.: УБС НБУ, 2007. - 390 с.
49. Красавина Л.Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения / Под ред. д. э. н. Л.Н. Красавиной. - М.: Финансы и статистика. 1994. - 350 с.
50. Лаврушин О.І. Банківська справа: сучасна система кредитування: Навчальний посібник/О.І. Лаврушин, О.Н. Афанасьєва, С.Л. Корніенко; під ред. О.І. Лаврушина. - 2-е вид. - М.; КНОРУС, 2006.
51. Любар О.О. Кредитна політика банків: види та моделі// Вісник університету банківської справи Національного банку України. - 2010. - № 3(9). - С. 183-185.
52. Майорова Т. В. Банківське кредитування інвестиційних проектів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / Т. В. Майорова; Київ. нац. екон. ун-т. - К., 2000. - 19 с./
53. Малахова О.Л. Банківська система у механізмі кредитного забезпечення підприємницької діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01. - фінанси, грошовий обіг і кредит / О.Л.Малахова. - Тернопіль, 2004. - 23 с.
54. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційного банку. Навч. посіб. – К.: Центр учебової літератури, 2007. – 608с.
55. Мещеряков А. А. Управління активами та пасивами комерційного банку як основа побудови його внутрішньої економіки//Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №5. – с. 117-185.
56. Мещеряков А.А., Лисяк Л.В. Фінансовий менеджмент у банках: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208с.
57. Мілай А. О. Кредитно-розрахункові операції : Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 204 с.

58. Міщенко В.І., Кротюк В.Л. Центральні банки: організаційно-правові засади. – К.: Т-во «Знання», КОО. – 2004. – 372с.
59. Осадчий І., Шляхи вдосконалення роботи з проблемними активами банків України, 2011
60. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
61. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Нав.-метод. Посібник для самост. Вивч. Дисц. – К.: КНЕУ, 2007. – 347с.
62. Підвищення ефективності взаємодії банківського і реального секторів економіки в умовах євроінтеграції та глобалізації: [монографія] / За ред. д-ра екон. наук О.І.Барановського. - К.: УБС НБУ, 2010. - 482 с.
63. Примостка Л. Управління активами і пасивами комерційного банку. // Вісник НБУ.- 2011. – с.137
64. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент банку: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 1999. – 280с.
65. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Соляр В.В., Масолов С.І. Основи банківської справи: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410с.
66. Проф. Г.І. Башнянин , д-р екон. наук; доц. В.А. Сидоренко , канд. екон. наук; аспір. М.Б. Люлик. Вдосконалення роботи з проблемними активами банків – запорука оздоровлення банківської системи, Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 22.11
67. Романова М.І., Устюгова Ж.В. Основи банківської справи. Навчальний посібник. – К.: Центр учебової літератури, 2007. – 168с.
68. Рябокінь М.В. Аналіз процесу сек'юритизації фінансових активів, 2009
69. Рябокінь М.В. Сек'юритизація фінансових активів, як інновація на фінансовому ринку (теоретичний аспект), 2008
70. Сидоренко В. А. Кредитна політика як чинник підвищення конкурентних переваг національної економіки / В. А. Сидоренко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий

- ринок України: глобалізація та євроінтеграція (Збірник наукових праць) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. - Львів, 2009. - Вип.2 (76). - С. 45-53.
71. Сусіденко В.Т. Стратегія управління кредитною діяльністю комерційних банків / В.Т. Сусіденко. - К.:КДТЕУ,1998. - 348с.
72. Тарануха Інна. Зарубіжний досвід управління проблемними кредитами банків./Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління», 2012. Вип. 19
73. Твердохліб М.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту – 2002 (224с.)
74. Цисарь И. Ф. Оптимизация финансовых портфелей банков, страховых компаний, пенсионных фондов / И. Ф. Цисарь, В. П. Чистов, А. И. Лукьянов. - М. : Дело, 1998. - 128 с.
75. Шейко О.П. Сек'юритизація фінансових активів – інноваційний механізм рефінансування та управління ризиками, 2014
76. Яцюта А.В. Активи та їх вплив на вартість банку./Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. - №3. – с. 118-121.